

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра психології у виробничій сфері

**Методичні вказівки
для самостійної роботи з курсу
«СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»**

для студентів спеціальності 053 «Психологія»
усіх форм навчання

Тернопіль – 2018

УДК

Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Історія психології» для студентів спеціальності 053 «Психологія» усіх форм навчання / упорядник І.Л.Моначин – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2018. – 24 с.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Вишньовський В.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Методичні вказівки розроблено відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія»

УДК 159.

Затверджено на засіданні кафедри психології у виробничій сфері (протокол № 9 від 26 лютого 2018 року)

Схвалено й рекомендовано до друку на засіданні методичної ради факультету економіки та менеджменту (протокол № __ від __ лютого 2018 року).

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Соціальна психологія на сьогоднішній день – це розгалужена диференційована наукова галузь, яка ґрунтується на не менш широкій сфері соціально-психологічної практики. Основна проблема сучасної соціально-психологічної теорії полягає в тому, що вона відстає від величезної кількості результатів прикладних соціально-психологічних досліджень і часто не в змозі ґрунтовно пояснити той чи інший факт соціально-психологічної дійсності. Проте, з іншого боку, саме бурхливий розвиток цієї науки у ХХ та ХХІ століттях дозволив відповісти на численні питання про стосунки між людьми у суспільстві, про поведінку людей наодинці та в групах, про механізми сприймання один одного тощо.

Завдання соціальної психології полягають в тому, щоб встановити закономірності виникнення та розвитку соціальної психології; вивчити розширення меж відповідей на запитання про стосунки між суспільством і людиною. На сьогодні ця галузь знань максимально розгорнута на запити практики і тому дуже швидко розвивається.

ВИМОГИ ДО ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ З ЦИКЛУ ДИСЦИПЛІНИ

Бакалавр повинен в галузі психології:

1) розуміти взаємовідносини та особливості взаємодій між суспільством і людиною; відношення людини до природи і протиріч та криз існування людини в природі, що з'явилися в сучасну епоху технічного розвитку;

2) знати індивідні, предметно-змістові та духовно-світоглядні якості індивідуальності, особливості самосвідомості, стильових характеристик особистості і здійснення різних видів діяльності (професійної, навчальної, спілкування тощо);

3) мати уявлення про специфіку психологічної допомоги, методичні настанови, методи та прийоми терапевтичного впливу на клієнта, ролі свідомості і самосвідомості в поведінці, спілкуванні і діяльності людей, формуванні особистості;

4) розуміти рівні та теорії взаємодій між людиною та суспільством;

5) вміти давати психологічну характеристику особистості, сформулювати початковий досвід та професійну позицію фахівця щодо практичної діяльності психолога-консультанта;

6) загальне уявлення про структуру та предмет соціальної психології у сучасному розумінні, ознайомити з методологією та методами соціально-психологічного дослідження;

7) розкрити проблематику ключових понять науки: стосовно соціально-психологічних аспектів особистісного становлення та розвитку, про стосунки особистості, могли проаналізувати проблеми усіх рівнів індивідуальності, унікальне поєднання рис, способів поведінки та звичок, що визначають неповторну картину існування людини.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота з дисципліни «Соціальна психологія» є складовою частиною навчального курсу. Основною метою індивідуального завдання є поглиблення знань студентів із зазначеної дисципліни. В процесі виконання самостійного завдання студенти готують реферати за наведеними темами.

Самостійна робота 1.

Ефект соціальності та його виявлення в психічних феноменах. форми існування соціально-психологічних явищ.

Література:

1. Ананьев В.Г. Человек как предмет познания. – Л., 1969.
2. Андреева Г.М. Психология социального познания. – М., 2000.
3. Андреева Г.М. Социальная психология. – М., 2004.

Андреева Г.М., Богомолова Н.Н., Петровская Л.А. Современная социальная психология

Самостійна робота 2.

Психологія народів і мас. Теорія психології народів. Концепція “інститутів соціальної поведінки”. Вчення Гегеля “Про об’єктивний дух”. Задачі методи психології народів. Загальні спрямування волі.

Література:

1. Ананьев В.Г. Человек как предмет познания. – Л., 1969.
2. Андреева Г.М. Психология социального познания. – М., 2000.
3. Андреева Г.М. Социальная психология. – М., 2004.

Андреева Г.М., Богомолова Н.Н., Петровская Л.А. Современная социальная психология

Самостійна робота 3

Теоретичні орієнтації зарубіжної соціальної психології. Біхевіоризм. теорія оперантного навчання Берреса Фредеріка Скіннера

Література:

1. Белинская Е.П., Тихомандрицкая О.А. Социальная психология личности. – М., 2001. – 301 с.
2. Белкин П.Г., Емельянова Е.Н., Иванов М.А. Социальная психология научного коллектива. – М.: Наука, 1987. – 214 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. – М., 1992. – 318 с.
4. Бехтерев В.М. Избранные работы по социальной психологии. – М., 1994.

Бобнева Н.И. Социальные нормы и регуляция поведения. – М., 1978

Самостійна робота 4

Когнітивний напрямок соціальної психології. структуралізм Ж.Піаже; інформаційний підхід в когнітивному напрямку; когнітивний розвиток в соціальному контексті. Когнітивна соціальна психологія С.Московічі. Концепція соціальних уявлень. Психоаналітичний напрямок. Соціально-психологічна концепція К.Юнга. Его-психологія Еріка Еріксона. Гуманістична теорія особистості Еріха Фромма. Соціокультурна теорія особистості Хорні.

Література:

1. Белинская Е.П., Тихомандрицкая О.А. Социальная психология личности. – М., 2001. – 301 с.
2. Белкин П.Г., Емельянова Е.Н., Иванов М.А. Социальная психология научного коллектива. – М.: Наука, 1987. – 214 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. – М., 1992. – 318 с.
4. Бехтерев В.М. Избранные работы по социальной психологии. – М., 1994.

Бобнева Н.И. Социальные нормы и регуляция поведения. – М., 1978

Самостійна робота 5

Когнітивний напрямок соціальної психології. структуралізм Ж.Піаже; інформаційний підхід в когнітивному напрямку; когнітивний розвиток в соціальному контексті. Когнітивна соціальна психологія С.Московічі. Концепція соціальних уявлень. Психоаналітичний напрямок. Соціально-психологічна концепція К.Юнга. Его-психологія Еріка Еріксона. Гуманістична теорія особистості Еріха Фромма. Соціокультурна теорія особистості Хорні.

Література:

1. Бодалев А.А. Личность и общение. – М., 1983.
2. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М., 1968.
3. Бондаренко А.Ф. Социальная психология личности. – К., 1991.
4. Войтко В.І. Методологічні проблеми соціалізації молоді. – К., 1986.
5. Выготский Л.С. История развития высших психических функций //Собр. Соч. в 6 т. – М., 1983. – Т.3.
6. Гнатенко П.И. Национальный характер. – Днепропетровск, 1992.
7. Головаха Е.И. Структура групповой деятельности. – К., 1979.
8. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. – М., 1980.

Самостійна робота 6

Види соціалізацій. Політична соціалізація. Напрямки та підходи у дослідженні політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Форми політичної соціалізації. Компоненти політичної соціалізації. Когнітивний, афективний, конативний. Економічна соціалізація особистості. Грошові типи особистості.

Література:

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М., 1968.
2. Бондаренко А.Ф. Социальная психология личности. – К., 1991.
3. Войтко В.І. Методологічні проблеми соціалізації молоді. – К., 1986.
4. Выготский Л.С. История развития высших психических функций //Собр. Соч. в 6 т. – М., 1983. – Т.3.
5. Гнатенко П.И. Национальный характер. – Днепропетровск, 1992.
6. Головаха Е.И. Структура групповой деятельности. – К., 1979.

Самостійна робота

Масові явища. Натовп. Мода. Чутки. Паніка. Моделі поведінки в натовпі. Предмет і завдання диференціальної психології.

Література:

1. Парыгин Б.Д. Социальная психология. Проблемы методологии, истории и теории. – СПб., 1999.
2. Поршнев Б.Ф. Социальная психология и история. – М., 1988.
3. Прикладные проблемы социальной психологии. – М., 1983.
4. Проблеми соціальної психології. – К., 1992.
5. Современная зарубежная социальная психология. /Под ред. Г.М.Андреевой. – М., 1984.
6. Социальная психология в трудах отечественных психологов. – СПб., 2000.

7. Соціальна психологія / под ред. А.В. Петровського. – М., 1987.
8. Соціальна психологія. / За ред. Л.Є. Орбан. – Ів.-Франківськ, 1994.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні;
- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі;
- в аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота;
- в аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні (роз'яснення мети навчального предмета, вимоги до вивчення предмета), методи активізації: метод активного програмного навчання;
- в аспекті самостійної діяльності: навчальний модуль: структурно-логічні схеми, тести і задачі аналітичного та графічного змісту,
- в аспекті контролю: методи контролю та самоконтролю: методи усного контролю; методи письмового контролю та самоконтролю; методи практичного контролю.

Екзаменаційні питання

Запитання на екзамен

1. Чим відрізняється соціальна психологія як явище від соціальної психології як науки?
2. Які можна виділити групи соціально-психологічних явищ?
3. В яких формах існують соціально-психологічні явища?
4. Які експерименти прийнято вважати початком експериментального етапу у розвитку соціальної психології?
5. Чому експериментальна соціальна психологія стала з 30-х років американською?
6. Дайте оцінку експериментові „маленький Альберт”.
7. Що таке десенсібілізація?
8. Що таке респондентна поведінка і чим вона відрізняється від оперантної?
9. В чому полягає сутність концепції Скіннера?
10. Що таке „ящик Скіннера”?
11. Визначте основні складові „жетонної системи”. Де її можна застосувати?
12. Як ви розумієте принцип А. Бандури „научіння через спостереження”? Назвіть основні види научіння через спостереження.
13. Опишіть природу „Ід”, „Его”, „супер Его” 3-х основних особистісних структур.
14. Порівняйте і вкажіть відмінності у поглядах Еріксона, Фромма і Хорні з питання впливу подій раннього дитинства на формування структури особистості дорослого.
15. Які рівні соціального середовища виділено У.Бронфенбреннером в його моделі „Людина – суспільство”.
16. Суть культурно-історичної теорії розвитку дитини за Л.С.Виготським
17. Вікова періодизація за Д.Ельконіним
18. Концепція критичних періодів і криз в розвитку особистості.
19. “Теорія подій” про вікові періоди особистості.
20. Економічна соціалізація
21. Політична соціалізація

22. Статева диференціація
23. Вербальна комунікація
24. Правила і техніки спілкування
25. Трансактний аналіз Е.Берна.
26. Перцептивна сторона спілкування
27. Соціальна психологія спільностей і груп
28. Взаємодія як організація діяльності
29. Конфлікт і шляхи його вирішення
30. Класифікації груп
31. Правила спілкування
32. Грошові типи особистостей
33. Поняття соціальності
34. Види соціалізацій.
35. Політична соціалізація.
36. Напрямки та підходи у дослідженні політичної соціалізації.
37. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти.
38. Форми політичної соціалізації.
39. Компоненти політичної соціалізації.
40. Когнітивний, афективний, конативний.
41. Економічна соціалізація особистості.
42. Грошові типи особистості.
43. Масові явища.
44. Натовп.
45. Мода.Чутки. Паніка.
46. Моделі поведінки в натовпі.
47. Когнітивний напрямок соціальної психології.
48. структуралізм Ж.Піаже;
49. інформаційний підхід в когнітивному напрямку;
50. когнітивний розвиток в соціальному контексті.
51. Когнітивна соціальна психологія С.Московічі.
52. Концепція соціальних уявлень.
53. Психоаналітичний напрямок.
54. Соціально-психологічна концепція К.Юнга.
55. Его-психологія Еріка Еріксона.
56. Гуманістична теорія особистості Еріха Фромма.
57. Соціокультурна теорія особистості Хорні.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4. Абульханова-Славська К.А. Стратегія життя. – М., 1991.
5. Авдеев В.С. Психотехнологія рішення проблемних ситуацій. – М.: Фенікс, 1992. – 128 с.
6. Авер'янова Г.М. „Кишенькові гроші” як фактор економічної соціалізації підлітків // Психологія: Зб. наук. праць. - К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. – Вип.18, 2002. – С. 87-96.
7. Авер'янова Г.М. Соціальна типізація особистості як закономірність соціалізації // Проблеми загальної та педагогічної психології : Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред. С.Д.Максименка. – К.: НЕВТЄС, 2003.
8. Ананьев В.Г. Человек как предмет познания. – Л., 1969.
9. Андреева Г.М. Психология социального познания. – М., 2000.
10. Андреева Г.М. Социальная психология. – М., 2004.

11. Андреева Г.М., Богомолова Н.Н., Петровская Л.А. Современная социальная психология на Западе. – М., 1978.
12. Белинская Е.П., Стефаненко Т.Г. Этническая социализация подростка. М. – Воронеж, 2000.
13. Белинская Е.П., Тихомандрицкая О.А. Социальная психология личности. – М., 2001. – 301 с.
14. Белкин П.Г., Емельянова Е.Н., Иванов М.А. Социальная психология научного коллектива. – М.: Наука, 1987. – 214 с.
15. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. – М., 1992. – 318 с.
16. Бехтерев В.М. Избранные работы по социальной психологии. – М., 1994.
17. Бобнева Н.И. Социальные нормы и регуляция поведения. – М., 1978.
18. Богомолова Н.Н. Социальная психология печати, радио и телевидения. – М., 1991.
19. Богомолова Н.Н. Социальная психология телевидения. – М., 1991.
20. Бодалев А.А. Личность и общение. – М., 1983.
21. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М., 1968.
22. Бондаренко А.Ф. Социальная психология личности. – К., 1991.
23. Войтко В.І. Методологічні проблеми соціалізації молоді. – К., 1986.
24. Выготский Л.С. История развития высших психических функций //Собр. Соч. в 6 т. – М., 1983. – Т.3.
25. Гнатенко П.И. Национальный характер. – Днепропетровск, 1992.
26. Головаха Е.И. Структура групповой деятельности. – К., 1979.
27. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. – М., 1980.
28. Грановская Р.М. Элементы практической психологии. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1988. – 56- с.
29. Додонов Б.И. Эмоция как ценность. – М.: Политиздат, 1978.
30. Донченко Е.А. Социетальная психика. – К., 1994.
31. Донченко Е.А., Титаренко Е.Н. Личность: конфликт, гармония. – К., 1989.
32. Досев Л. Психология малых групп. – М., 1979.
33. Зейгарник Б.В. Теории личности в зарубежной психологии. – М., 1982.
34. Казмиренко В.П. Социальная психология организаций. – К., 1993.
35. Карамушка Л.М. Психологія управління : Навч. посібник. – К.: Міленіум, 2003.
36. Карнеги Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. – Л., 1991.
37. Корнев М.А., Коваленко А.Б. Соціальна психологія. – К., 1995.
38. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Психология малой группы: теоретические и прикладные аспекты. – М., 1991.
39. Кузин Ф.А. Культура делового общения. – М., 1996.
40. Майерс Д. Социальная психология. – СПб, 1997.
41. Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 2001.
42. Межличностное восприятие в группе. /Под ред. Г.М.Андреевой, А.И. Донцова. – М., 1981.
43. Методологические проблемы социальной психологии. – М., 1975.
44. Методы социальной психологии. /Под ред. Кузьмина Е.С., Семенова В.Е. – Л., 1977.
45. Морено Дж. Социометрия. – М., 1958.
46. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підручник. – К., 2005.
47. Мясищев В.Н. Личность и неврозы. – М., 1960.
48. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений. – К., 1990.

49. Основы социально-психологической теории. /под ред. А.А.Бодалева, А.Н.Сухова. – М., 1995.
50. Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. – СПб., 2000.
51. Парыгин Б.Д. Основы социально-психологической теории. – М., 1971.
52. Парыгин Б.Д. Социальная психология как наука. – М., 1988.
53. Парыгин Б.Д. Социальная психология. Проблемы методологии, истории и теории. – СПб., 1999.
54. Поршнева Б.Ф. Социальная психология и история. – М., 1988.
55. Прикладные проблемы социальной психологии. – М., 1983.
56. Проблеми соціальної психології. – К., 1992.
57. Прутченков А.С. Социально-психологический тренинг межличностного общения. – М., 1991.
58. Рубинштейн Л.С. Принципы и пути развития психологии. – М., 1959.
59. Современная зарубежная социальная психология. /Под ред. Г.М.Андреевой. – М., 1984.
60. Социальная психология в трудах отечественных психологов. – СПб., 2000.
61. Социальная психология / под ред.А.В. Петровского. – М., 1987.
62. Соціальна психологія. /За ред. Л.Є. Орбан. – Ів.-Франківськ, 1994.
63. Станкин М.И. Психология общения: курс лекций. – М., 1996.
64. Теоретическая и прикладная социальная психология. – 1988.
65. Хрестоматия по социальной психологии. – М., 1994.
66. Шибутани Т. Социальная психология. – М., 1969.
67. Шихирев П.Н. Современная социальная психология в Западной Европе. – М., 1985.
68. Шихирев П.Н. Современная социальная психология. – М., 1999.
69. Штангль А. Язык тела. – М., 1996.

ЗМІСТ

<u>ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ</u>	3
<u>ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ</u>	5
<u>Самостійна робота 1.</u>	
<u>Історичний розвиток науки і наукових досліджень у світі і в Україні.</u>	5
<u>Самостійна робота 2.</u>	
<u>Наука як сфера людської діяльності</u>	6
<u>Самостійна робота 3.</u>	
<u>Основні етапи наукового дослідження</u>	7
<u>Самостійна робота 4.</u>	
<u>Методологія як учення про методи пізнання і прийоми дослідження</u>	8
<u>Самостійна робота 5.</u>	

<u>Інформація, її особливості та джерела для реалізації наукових досліджень</u>	9
<u>Самостійна робота 6.</u>	
<u>Технологія наукових досліджень</u>	10
<u>Самостійна робота 7.</u>	
<u>Методика підготовки, написання, оформлення і захисту курсової та дипломної робіт</u>	11
<u>Самостійна робота 8.</u>	
<u>Види впровадження результатів наукового дослідження</u>	13
<u>Термінологічний словник</u>	14
<u>Запитання для заліку</u>	25
<u>Орієнтовані тестові завдання кредитно-модульної системи</u>	29
<u>Першоджерела та навчальна література</u>	33

Навчально-методична література

Моначин І.Л.

**Методичні вказівки
для самостійних робіт
з курсу «Соціальна психологія»**

для студентів спеціальності 053 “Психологія”
усіх форм навчання

Комп’ютерне макетування та верстка М. М. Мисак

Формат 60x90/16. Обл. вид. арк. ... Тираж 10 прим. Зам. №

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.
46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 4226 від 08.12.11.